

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr MAGDALENY NILIDZIŃSKIEJ

pt. „Uwarunkowania psychospołeczne jakości życia osób w wieku emerytalnym uczestniczących w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku”.

Zaproponowany wyżej temat rozprawy doktorskiej nawiązuje do prognoz Głównego Urzędu Statystycznego, iż w latach 2008-2035 nastąpi przyspieszony proces starzenia się ludności Polski, związany z istotnym przedłużeniem przeciętnego czasu trwania życia, upowszechnieniem prozdrowotnego stylu życia oraz istotnego postępu różnych specjalności medycznych.

Starzenie się jest naturalnym procesem, którego konsekwencją może być ograniczenie sprawności fizycznej oraz występowanie szeregu chorób – zwłaszcza układu krążenia, neurologicznych, onkologicznych oraz narządu ruchu, co w konsekwencji prowadzić może do uzależnienia od otoczenia, pozbawienia radości życia, tym samym braku jego sensu i wykluczenia społecznego.

Wiodącym celem idei aktywnego starzenia się jest opóźnienie lub ograniczenie wymienionych powyżej sytuacji.

Taką aktywizację intelektualną, fizyczną, psychiczną przejmuje tzw. Uniwersytet Trzeciego Wieku. W Gdańsku taki Uniwersytet powołany został

w 1979r. przez Wojewódzki Ośrodek Gerontologiczny i funkcjonuje on do dnia dzisiejszego.

Doktorantka za cele swojej rozprawy doktorskiej uznała:

1. Czy istnieją istotne różnice w zakresie jakości życia pomiędzy osobami w wieku emerytalnym uczestniczącymi w zajęciach Uniwersytetu, a osobami które w takich zajęciach nie brały udziału ?
2. Czy osoby w wieku emerytalnym uczestniczące w tych zajęciach posiadają wyższy poziom koherencji, co sprzyja większej odporności na przeciwności losu i prowadzi do odpowiedniego reagowania w sytuacjach trudnych niż emeryci nie uczestniczący w tych zajęciach ?

Cele 3-4, 5-6 i 7 dotyczyły różnic między tymi grupami w aspektach, nasilenia zaburzeń depresyjnych, zachowań prozdrowotnych, wsparcia społecznego, innych czynników różnicujących te grupy oraz jakości ich życia. Każdemu z tych celów towarzyszyły precyzyjnie przemyślane hipotezy badawcze.

Odpowiadając na postawione cele i weryfikując hipotezy doktorantka w rozdziale – metody badań, posłużyła się szeregiem ankiet i kwestionariuszy (ankieta aktywności – opr. własne), WHOQOL, kwestionariusz orientacji życiowej (S0C-29), Inwentarz Zachowań Zdrowotnych (IZZ), Geriatryczna Skala Oceny Depresji, Drabina Contilla, Berlińska Skala Wsparcia Społecznego.

Badaniem objęła 101 osób w wieku emerytalnym w tym 51 osób uczestniczących w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Ze względu na nieliczny udział mężczyzn w zajęciach UTW – badaniami objęto tylko kobiety. Uzyskane tymi metodami wyniki badań poddano analizie statystycznej za pomocą arkusza kalkulacyjnego Microsoft Excel Statistica wersja 2010.

Za poziom statystycznej istotności różnic przyjęto $p < 0,05$ i $p < 0,01$.

Tekst przedstawionej do recenzji rozprawy doktorskiej zawarty jest w 6 rozdziałach (95 stron wydruku komputerowego), zawiera także: wykaz używanych skrótów, wprowadzenie, streszczenie, bibliografię, wykaz rycin i tabel, aneksy.

W rozdziale pierwszym autorka przedstawiła charakterystykę sytuacji osób starszych (ich aktywność życiową, psychologiczne aspekty przejścia na emeryturę, demografię osób starszych w Polsce). W rozdziale drugim jakość życia uwarunkowano stanem zdrowia (paradygmaty zdrowia, pojęcie jakości życia, adaptację do choroby).

Rozdział trzeci, czwarty i piąty zawiera metodologię przebiegu badań, charakterystykę osób badanych (ich dane socjograficzne) oraz analizę różnic między grupą uczestniczącą w zajęciach UTW i nieaktywnych emerytach.

Rozdział szósty omawia wyniki i prowadzona jest ich dyskusja. Przejście z czynnego życia zawodowego stwarza trudną sytuację psychologiczną mającą konkretne konsekwencje zdrowotne – pojawia się tzw. „brzytwa emerytalna” - tj. wzrost zachorowalności oraz liczby zgonów zwłaszcza mężczyzn w okresie pierwszych 5 lat życia „emerytalnego”. Sytuacja ta zbiega się często z tzw. „emeryturą rodzinną” tj. usamodzielnieniem się dzieci, stąd potrzeba aby tak nagle pozyskany wolny czas wypełnić swobodnie wybranym, interesującym zajęciem np. studia UTW.

Praca zawiera 158 pozycji piśmiennictwa rodzimego i obcojęzycznego w pełni wykorzystanego w tekście rozprawy (nie numerowany).

Oceniając pracę mgr MAGDALENY NILIDZIŃSKIEJ z przyjemnością podkreślam, że autorka podjęła się opracowania niełatwego zagadnienia z którego wywiązała się bardzo dobrze uzyskując interesujące wyniki badań.

Praca napisana jest poprawną polszczyzną, wnioski odpowiadają celom pracy, dyskusja skonfrontowana jest z dostępnym piśmiennictwem.

Podsumowując stwierdzam, iż praca stanowi samodzielny dorobek doktorantki i spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim, odpowiadające warunkom określonym w art. 13 Ustawy o stopniach naukowych i przedstawiam wniosek Radzie Wydziału Nauk o Zdrowiu o dopuszczenie kandydatki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Ze względu na walory pracy, jej unikatowy charakter, bogate piśmiennictwo, zwracam się również z wnioskiem o jej wyróżnienie.

Dr hab.med. Stanisław Bakuła prof.ndzw.

